

Marek Fałdowski*
Akademia Sztuki Wojennej, Warszawa, Polska

RELEWANTNY CHARAKTER INTERPOLU W DZIEDZINIE WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ

RELEVANT NATURE OF INTERPOL IN THE FIELD OF INTERNATIONAL POLICE COOPERATION

ABSTRAKT: Powołana w 1923 r. Międzynarodowa Organizacja Policji Kryminalnej – Interpol jest po Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) drugą co do liczby członków międzypaństwową organizacją na świecie. Wraz z postępującą globalizacją i rozwojem nowych technologii organy ścigania zmuszone zostały do podejmowania skutecznych działań na płaszczyźnie zwalczania przestępczości mającej wymiar międzynarodowy. W XXI w. obok tradycyjnych działań wykrywczych uprawnione podmioty coraz częściej bazują na informacjach zawartych w specjalnie zaplanowanych i utworzonych kartotekach informatycznych odpowiednio skatalogowanych. Dostęp do nich, natychmiastowe wyszukanie i poczynienie właściwych ustaleń mają fundamentalne znaczenie w zakresie sprawności i skuteczności zwłaszcza dla organów pełniących funkcje policyjne. Istotną rolę związaną z wymianą informacji kryminalnych pełni Interpol współdziałając w tym obszarze z szeregiem podmiotów, zwłaszcza z ONZ. Współpraca ta koncentruje się, oprócz bieżącej działalności, na realizacji celów priorytetowych zawartych w Agendzie na rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030. Z tych powodów, Interpol jako „platforma” umożliwiająca funkcjonariuszom policji na całym świecie dostęp do interesujących ich informacji, istotnych ze względów operacyjnych bądź procesowych – posiada relewantny charakter. Celem artykułu jest przedstawienie perspektywicznych przedsięwzięć podejmowanych przez Interpol, związanych z ewolucją zjawisk przestępczych tj. rodzajów, form, struktur i dynamiki oraz omówienie prakseologicznych działań w aspekcie współpracy policyjnej.

SŁOWA KLUCZOWE: Interpol, policja, współpraca międzynarodowa, bezpieczeństwo

ABSTRACT: Founded in 1923. The International Criminal Police Organization - Interpol is, after the United Nations (UN), the second largest interstate organization in the world. With increasing globalization and the development of new technologies, law enforcement agencies have been forced to take effective action at the level of combating crime that has an international dimension. In the 21st century, in addition to traditional detection activities,

* dr hab. Marek Fałdowski, War Studies University, Warsaw, Poland

 <https://orcid.org/0000-0002-1861-0523>, marekfaldowski@wp.pl

Copyright (c) 2019 Imię i Nazwisko autora artykułu. This work is licensed under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

authorized entities increasingly rely on information contained in specially planned and created computer files, properly cataloged. Access to them, immediate retrieval and making relevant determinations is fundamental from the point of view of efficiency and effectiveness especially for bodies carrying out police functions. An important role related to the exchange of criminal information is played by Interpol, which cooperates in this regard with a number of entities, in particular the UN. This cooperation is focused, in addition to ongoing activities, on the implementation of the priority goals contained in the 2030 Agenda for Sustainable Development. For these reasons, Interpol as a "platform" that allows police officers around the world to access information of interest to them, relevant for operational or procedural reasons - is important. The purpose of this article is to present the prospective endeavors undertaken by Interpol, related to the evolution of criminal phenomena, i.e. the types, forms, structures and dynamics of criminality.

KEYWORDS: Interpol, police, international cooperation, security

WPROWADZENIE

Zadania każdego państwa, rozumianego jako pewna wspólnota, zamieszkująca określone terytorium i posiadająca władzę, obejmują szereg działań, gdzie podstawowym celem jest zapewnienie egzystencji i przetrwania¹. Realizacja funkcji państwa w tym obszarze, zwłaszcza w XXI w. wymaga współpracy międzyinstytucjonalnej nie tylko na poziomie krajowym, ale również międzynarodowym. Współpraca ta realizowana jest na różnych płaszczyznach.

¹Typologia zagrożeń bezpieczeństwa we współczesnym świecie, już na obecnym etapie badań naukowych, wydaje się być w znacznym stopniu usystematyzowana, aczkolwiek zapewne nie jest to proces ostatecznie zakończony. Pomimo, że nauki o bezpieczeństwie - jako samodzielna dyscyplina naukowa istnieją zaledwie kilkanaście lat, to literatura przedmiotu zawiera wiele interesujących opracowań naukowych. W większości autorzy poruszają zagadnienia teoretyczne, co w istocie jest zjawiskiem korzystnym, ponieważ stanowi bazę do dalszych refleksji i pogłębionych badań. Wpływa też m.in. na wprowadzane nowe rozwiązania prawne zwłaszcza o charakterze systemowym i instytucjonalnym, dzięki czemu badania naukowe mogą być wykorzystywane w praktycznej działalności człowieka, niejako służąc podniesieniu jakości życia. Szeroko pojęte „bezpieczeństwo” rozpatrywane jest w aspekcie przestrzennym, gdzie kryterium wyodrębnienia fizycznego stanowi określony obszar. W tym znaczeniu określane jest jako miejscowe, lokalne, regionalne, kontynentalne lub globalne. Natomiast według kryteriów np. geofizycznych odnoszących się do przestrzeni, możemy wskazać podział zagrożeń dotyczący przestrzeni lądowej, morskiej czy cyberprzestrzeni. Wśród kryteriów przedmiotowych wyróżnia się m.in. ekonomiczne, kulturowe, społeczne, informacyjne oraz publiczne dotyczące ochrony porządku prawnego, norm, obyczajów oraz instytucji i urzędów publicznych. Kategorie istniejących zagrożeń są w zasadzie odpowiednikami bezpieczeństwa określanego przymiotnikowo. Zatem można przypuszczać, iż w przypadku pojawienia się w przyszłości kolejnego lub kolejnych zagrożeń, również znajdzie to odzwierciedlenie w nowej systematyzacji bezpieczeństwa. Sytuacja taka nie jest niczym wyjątkowym, stanowi bowiem naturalną konsekwencję procesu rozwoju społecznego. M. Fałdowski, *Bezpieczeństwo publiczne w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa - wybrane aspekty prawne*, [w:] W. Kitler, P. Hac (red.) *Funkcjonowanie państwa w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny*, Wydawnictwo Akademii Sztuki Wojennej, Warszawa 2022, s. 215-241; tenże: *Selected issues of police practice in the area of internal security*, „Scientific Journal of the Military University of Land Forces” 2022, nr 1, s. 69-80; tenże: *Współczesny wymiar bezpieczeństwa*, „Zeszyty Naukowe SGSP” 2018, nr 66, s. 109-122.

Szczególnie istotna wydaje się ta związana z uzyskiwaniem, przetwarzaniem i wymianą informacji².

Informacje kryminalne stanowią jeden z podstawowych elementów mających wpływ na jakość, sprawność i skuteczność działań podejmowanych przez odpowiednie organy i instytucje zwalczające przestępczość. Informacja jest i będzie ważnym elementem w efektywnym procesie związanym z ujawnianiem, przeciwdziałaniem i wykrywaniem przestępstw oraz ich sprawców. Jej znaczenie we współczesnym świecie nieustannie wzrasta, co jest związane z rozwojem zjawisk o charakterze kryminogennym w tym szeroko rozumianej przestępczości. Należy również zauważyć, że znaczenie informacji wzrasta w kontekście rozwoju technologii, rozwoju świata wirtualnego i zmieniającego się otoczenia. Obecnie w tej rzeczywistości funkcjonują służby, straże i inspekcje oraz organizacje działające w obszarze bezpieczeństwa³. Zarządzanie informacją należy postrzegać jako pewien mechanizm obejmujących jej odbiór, przetworzenie, przekazywanie oraz weryfikację. Odbiorcy lub adresaci informacji, co do zasady mają obowiązek podjęcia decyzji w aspekcie jej wykorzystania w określonym celu. Następuje również selekcja informacji, które pozostawia się do ewentualnego dalszego pogłębienia lub użycia w przyszłości. Niektóre z nich, np. ze względu na brak przydatności mogą zostać odrzucone. Natomiast informacje przedstawiające określoną wartość podlegają grupowaniu w taki sposób, aby utworzyły kolejną informację. Część z nich może być na tyle precyzyjna, że ich treść będzie natychmiastowo wykorzystana. Pozostałe gromadzi się lub przekazuje według ściśle określonych kryteriów⁴.

Treść informacji poddawana jest procedurze oceny ich wartości przy wykorzystaniu różnorodnych kryteriów. W praktyce służbowej opiera się ona na analizie i ocenie użyteczności

² Informacja może być ujmowana w znaczeniu szerokim lub wąskim. Wąskie znaczenie oznacza informację uzyskaną przez człowieka za pomocą zmysłów np. wzroku, słuchu, dotyku, powonienia lub smaku, ale również refleksji, a następnie podlegająca przekazowi w układzie sporządzający -odbiorca. Odnosząc się do wąskiego znaczenia, należy wyróżnić informację jednostkową - opisującą pojedyncze fakty, zdarzenia, obiekty, mechanizmy i procesy oraz informację zagregowaną - czyli odnoszącą się do zbiorów obiektów jednostkowych lub zbiorów określonych cech. Takiej agregacji można dokonywać w różnych przestrzeniach stosując sumowanie, transformację algorytmiczną, translację. Natomiast na płaszczyźnie semantycznej teorii informacji informacja stanowi zbiór wiadomości o faktach, zdarzeniach, cechach przedmiotów przedstawionych w takiej formie, która pozwala odbiorcy ustosunkować się do zaistniałej sytuacji i podjąć stosowne działania. Zwłaszcza istotnym jest wyjaśnianie znaczenia informacji pod kontem jej użyteczności. Zob. szerzej: W. Filipkowski, W. Mądrzejowski (red.) *Biały wywiad. Otwarte źródła informacji-wokół teorii i praktyki*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2012; *Informacja*, [w:] *Encyklopedia zarządzania*, <https://mfiles.pl/pl/index.php> (dostęp: 14.11.2022)

³ Tamże.

⁴ Tamże; zob. także: W. Fehler, *Informacja*, [w:] W. Fehler (red.) *Lexykon bezpieczeństwa informacyjnego*, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Siedlce 2023, s. 162-163.

różnego rodzaju danych. Do najczęściej stosowanych należą te, które odnoszą się do oceny źródła informacji, wiarygodności zawartej treści oraz możliwości wykorzystania przez organy ścigania⁵. W tym znaczeniu informacja traktowana jest jako ważny zasób wiedzy, niezbędny do realizacji celów⁶. Użyteczna informacja powinna charakteryzować się atrybutami, takimi jak: dokładność, aktualność i kompletność. Te cechy oznaczają, że będzie ona mieć realną wartość, umożliwiać podjęcie stosownych działań oraz dostarczać w swojej treści niezbędnych faktów. Uzyskane informacje, w tym dane osobowe podlegają następnie przetwarzaniu i służą do zapobiegania, rozpoznawania, ujawniania i wykrywania przestępstw, ustalania metod, mechanizmów i motywów ich popełniania, a także ustalania i zatrzymywania sprawców. Fundamentalną rolę w zakresie wymiany informacji kryminalnych w aspekcie współpracy międzynarodowej pełni Międzynarodowa Organizacja Policji Kryminalnej – Interpol⁷.

Uwzględniając tak zarysowaną sytuację problemową, sformułowano główny problem badawczy stanowiący deklarację niewiedzy zawartą w następującym pytaniu: W jaki sposób Interpol reaguje na ewolucję zjawisk przestępczych, zwłaszcza w obszarze prakseologicznych działań w aspekcie współpracy policyjnej?

W przeprowadzonych badaniach wykorzystano m.in. metody badawcze: analizę systemową i instytucjonalną, analizy formalno-prawne oraz analizy prawno-porównawcze. Ponadto, zastosowano wykładnię systemową, językową i celową przepisu prawa. Pomocnymi metodami okazały się: egzegza tekstu prawnego, dokumentów źródłowych i literatury przedmiotu.

HISTORIA POWSTANIA INTERPOLU

Podczas I Międzynarodowego Kongresu Policji Kryminalnej, który odbył się w Monako w 1914 r. z udziałem przedstawicieli policji z 24 państw podjęto ideę pogłębienia współpracy na kanwie skutecznego ustalania i wykrywania sprawców przestępstw ich aresztowania oraz ekstradycji. Pomimo, że wybuch „Wielkiej Wojny” uniemożliwił dalsze prace w tym zakresie,

⁵ Zob. szerzej: J. Berkowski, *Osobowe środki pracy operacyjnej – dokumentowanie, wynagradzanie, nadzór przełożonego*, [w:] M. Fałdowski, Z. Mikołajczyk, M. Zubańska (red.) *Systemowe ujęcie bezpieczeństwa wewnętrznego*, t. 2, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji, Szczytno 2019, s. 236-246.

⁶ Podstawowym zadaniem przetwarzania informacji jest odróżnienie danych od informacji. Określenie dane należy rozumieć jako liczby i fakty przedstawiające określone zagadnienie, natomiast termin informacja oznacza dane przedstawione w konkretny sposób. *Informacja*, [w:] *Encyklopedia zarządzania...*, (dostęp: 14.11.2022)

⁷ Zob. szerzej: M. Fałdowski, *Międzynarodowa Organizacja Policji Kryminalnych - Interpol w zwalczaniu wybranych zagrożeń XXI w.*, „Wiedza Obronna” 2023, (T. 282), nr 1, s. 193-210.

to jednak do koncepcji tej powrócono w 1923 r., kiedy ówczesny szef wiedeńskiej policji zwołał w Wiedniu II Międzynarodowy Kongres Policji Kryminalnej. Podczas obrad 7 września 1923 r. zebrani powołali Międzynarodową Komisję Policji Kryminalnej (ICPC). Sama koncepcja powstania tej organizacji obejmowała wypracowanie standardów dotyczących współpracy policyjnej w wykrywaniu przestępstw, w szczególności scentralizowanych rejestrów karnych⁸.

Podczas IV sesji Zgromadzenia Ogólnego Interpolu-u, która odbyła się w Amsterdamie w 1927 r., przyjęto uchwałę, zobowiązującą kraje członkowskie do ustanowienia w ramach struktur policyjnych, centralnego punktu kontaktowego, co było początkiem do utworzenia krajowych biur centralnych (KBC). To KBC są punktami kontaktowymi dla wszystkich działań Interpol-u w terenie, zapewniając w ten sposób współpracę między policją na szczeblu krajowym, a siecią państw członkowskich. Zakres współpracy obejmuje m.in. prowadzenie postępowań karnych oraz wymianę informacji policyjnych. Ważnym elementem są również organizowane spotkania grup roboczych (głównie w zakresie wymiany wiedzy) i konferencje, na których omawiane są bieżące problemy.

Do czynników niezbędnych w skutecznej realizacji zadań należy szybka komunikacja między państwami. Początkowo odbywało się to za pośrednictwem standardowych usług pocztowych, telegramowych i telefonicznych. Nieustanny rozwój technologii spowodował, że proces wymiany informacji znacznie ewaluował. W 1935 r. uruchomiona została sieć radiowa pomiędzy państwami członkowskimi, zapewniająca sprawniejszy i co najważniejsze szybszy niż dotychczasowy system telekomunikacyjny. Natomiast od 2022 r. wymiana informacji odbywa się za pośrednictwem spełniającego wymogi bezpieczeństwa internetowego systemu komunikacji policyjnej I-24/7, umożliwiającego dostęp w czasie rzeczywistym do baz danych.

Istotną zmienną wpływającą przede wszystkim na sprawność i harmonię komunikacji jest używany język. Początkowo językami roboczymi były francuski i angielski, natomiast od 1955 r. językiem urzędowym stał się hiszpański, zaś w 1999 r. formalnie przyjęto także arabski. Obecnie komunikacja i wymiana informacji odbywają się w czterech językach tj. angielskim, francuskim, hiszpańskim oraz arabskim. Dotyczy to również oficjalnej dokumentacji, a także tłumaczeń symultanicznych podczas konferencji⁹.

Należy jednak podkreślić, że Interpol ma charakter koordynująco-wspierający. Funkcjonariusze Interpolu nie mają uprawnień wykonawczych w zakresie ścigania sprawców

⁸ Strona internetowa Interpolu, <https://www.interpol.int>, „Kluczowe daty” (dostęp: 28.02.2024).

⁹ Tamże.

przestępstw – czyli nie posiadają kompetencji do prowadzenia postępowań przygotowawczych, ujmowania i zatrzymywania przestępców¹⁰. Wobec braku uprawnień policyjnych do samodzielnych działań operacyjnych, procesowych lub prewencyjnych pozycjonowanie działań Interpolu w sferze administracji międzynarodowej o charakterze koordynacyjnym należy uznać za uzasadnione¹¹.

16 grudnia 2022 r. Zgromadzenie Ogólne ONZ przyjęło rezolucję ustanawiającą dzień 7 września jako Międzynarodowy Dzień Współpracy Policyjnej – czyli datę dzienną, kiedy to w 1923 r. powstała poprzedniczka Interpolu-u, Międzynarodowa Komisja Policji Kryminalnej (ICPC)¹².

PODSTAWY PRAWNE

Podstawą prawną, na bazie której działa Międzynarodowa Organizacja Policji Kryminalnej – Interpol jest statut przyjęty 13 czerwca 1956 r. podczas XXV Sesji Zgromadzenia Ogólnego w Wiedniu¹³. Inne istotne dokumenty regulujące pracę Interpolu to: Regulamin Ogólny, Standardy Pracy Krajowych Biur Interpolu, Regulamin Finansowy. W aspekcie prawnym do funkcjonowania Organizacji ważne są również rezolucje Zgromadzenia Ogólnego Interpolu, a także uchwały i rezolucje Organizacji Narodów Zjednoczonych. Ramy prawne obejmują także konwencje i porozumienia międzynarodowe, w których Interpol wymieniany jest jako podmiot współpracujący¹⁴.

W odniesieniu do Polski należy wskazać, że do 1939 r. Policja Państwowa współpracowała z ICPC korzystając ze statusu członka. Natomiast w okresie II wojny światowej (1939-1945), pozostając pod okupacją niemiecką i sowiecką, nie angażowano się w międzynarodową współpracę policyjną, tym bardziej, iż siedziba ICPC została przeniesiona do Berlina.

¹⁰ Uprawnienia wykonawcze w zakresie ścigania określane są w prawie karnym państw członkowskich. W przypadku konieczności zatrzymania sprawcy przestępstwa, którego miejsce pobytu ustalono, Interpol przekazuje stosowną informację policji, na terenie której przebywa wymieniona osoba. B. Hołyst, *Policja na świecie*, LexisNexis Polska, Warszawa 2013, s. 1170-1171.

¹¹ Zob. szerzej: T. Safjański, *Działania Interpolu – charakter prawny, systematyka oraz próba oceny skuteczności*, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2020, nr 23, s. 195-216, <https://www.abw.gov.pl> (dostęp: 28.02.2024)

¹² Strona internetowa Interpolu, <https://www.interpol.int>, „Kluczowe daty” (dostęp: 28.02.2024).

¹³ Statut Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej - Interpol, przyjęty w Wiedniu dnia 13 czerwca 1956 r. (Dz.U. 2015 poz. 1758).

¹⁴ Strona internetowa Sejmu, <https://orka.sejm.gov.pl>, „Ustawa z dnia o ratyfikacji Statutu Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej – Interpol, przyjętego w Wiedniu dnia 13 czerwca 1956 r.” (dostęp: 28.02.2024)

Po zakończeniu działań wojennych w wyniku zmian terytorialnych jako państwo pozostające w strefie wpływów Związku Radzieckiego, ze względów ideologicznych, kontakty z Interpolem zostały zerwane. Dopiero po przemianach społeczno-politycznych w 1989 r. Polska wznowiła rzeczywistą współpracę, aczkolwiek formalnie Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej podpisał ustawę ratyfikacyjną w dniu 29 grudnia 2014 r. tj. Ustawę z dnia 5 grudnia 2014 r. o ratyfikacji Statutu Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej – Interpol, przyjętego w Wiedniu dnia 13 czerwca 1956 r. Od tego momentu możemy mówić o prawnym związaniu Polski ze statutem Interpolu¹⁵.

WYBRANE ZADANIA INTERPOLU

Istotnym elementem dla omawianej problematyki jest treść przyjętej w 2015 r. Agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030¹⁶. W dokumencie tym opracowano ujęte systemowo globalne cele polityki na rzecz zrównoważonego rozwoju. Określono trzy filary, tj.: gospodarczy, społeczny i środowiskowy, które powinny stymulować działania sygnatariuszy w ciągu najbliższych lat w obszarach o fundamentalnym znaczeniu dla zachowania pokoju i współpracy międzypaństwowej.

Przy opracowywaniu agendy uwzględniono również cele i zasady Karty Narodów Zjednoczonych, a także oparto się na Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, międzynarodowych traktatach dotyczących praw człowieka, Deklaracji Milenijnej oraz dokumencie końcowym Światowego Szczytu 2005. W ten sposób po raz pierwszy w historii, światowi przywódcy zobowiązali się do wspólnych działań i wysiłków w ramach tak szerokiego i uniwersalnego programu politycznego. Założono, skądinąd słusznie, że tylko wspólne dążenia do globalnego rozwoju i współpracy mogą przynieść wymierne korzyści wszystkim krajom naszego globu. W 2018 r. ONZ uwzględniając, pozycję Interpolu oraz biorąc pod uwagę, że jest to najliczniejsza i najstarsza międzynarodowa organizacja policyjna na świecie, określiła tegoż

¹⁵ Zob. szerzej: T. Safjański, Prawne, organizacyjne i techniczne uwarunkowania udziału Polski we współpracy międzynarodowej w ramach Interpolu, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2016, nr 14, s. 102-104, <https://www.abw.gov.pl> (dostęp: 28.02.2024)

¹⁶ W dniach 25-27 września 2015 r. w Nowym Jorku w siedzibie głównej ONZ odbyła się 70 sesja, w której udział wzięło „ponad 100 głów państw i szefów rządów [...] liderzy społeczeństwa obywatelskiego, przedstawiciele grup religijnych i biznesu”. Strona internetowa UNIC WARSAW. Ośrodka Informacji, ONZ w Warszawie, <https://www.unic.un.org.pl>, „Szczyt Zrównoważonego Rozwoju Nowy Jork, 25 – 27 września 2015 r.” (dostęp: 27.02.2024). W trakcie szczytu, 25 września 2015 r. przyjęto dokument „Przekształcanie naszego świata: Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju – 2030”, który zawiera 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju. Strona internetowa *Sustainable Development Goals*, <https://www.un.org/sustainabledevelopment>, „Agenda Zrównoważonego Rozwoju”, (dostęp: 14.11.2022).

jako szczególnego partnera we wdrażaniu szeregu celów zrównoważonego rozwoju do 2030 r. W ten sposób Interpol stał się jednym z wykonawców strategii opracowanej przez tę organizację, skupiając 195 państw członkowskich¹⁷.

W aspekcie współpracy policyjnej pogłębionej analizie poddano cel nr 16 o następującej treści: „Promowanie pokojowych i integracyjnych społeczeństw na rzecz zrównoważonego rozwoju, zapewnienie wszystkim dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz tworzenie skutecznych, odpowiedzialnych i integracyjnych instytucji na wszystkich poziomach”¹⁸.

Realizacja przedstawionego zadania, pomimo że określonego dosyć ogólnie, ukierunkowana jest na szerokie spektrum działań podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo – zwłaszcza różnorodnych formacji i organizacji. W agendzie cel nr 16 doprecyzowano poprzez przedstawienie dziesięciu zadań, które *de facto* można określić jako cele szczegółowe. Skupiają się one na następujących zagadnieniach:

1. zmniejszenie wszelkich formy przemocy oraz związanych z nią wskaźników śmiertelności;
2. walka z handlem ludźmi oraz różnymi formami przemocy wobec dzieci i ich wykorzystywania;
3. promowanie praworządności na poziomie krajowym i międzynarodowym oraz zapewnienie równego dostępu do wymiaru sprawiedliwości.

Natomiast w perspektywie do 2030 r.:

1. Ograniczenie przepływów nielegalnych środków finansowych,
 - a) zwiększenie odzyskiwania oraz zwrotu skradzionych aktywów,
 - b) przeciwdziałanie przestępczości zorganizowanej,
 - c) ograniczenie przemytu broni i uzbrojenia,
2. Ograniczenie zjawiska korupcji.
3. Utworzenie skutecznych, odpowiedzialnych i przejrzystych instytucji.
4. Zapewnienie inkluzyjnego, partycypacyjnego i reprezentatywny procesu decyzyjnego.
5. Poszerzenie i wzmocnienie udziału krajów rozwijających się w instytucjach globalnego zarządzania.

¹⁷ Stan na dzień 12.02.2023.

¹⁸ Tamże.

6. Zapewnienie w perspektywie do 2030 r. tożsamości prawnej, w tym rejestrację urodzeń,
7. Publiczny dostęp do informacji oraz ochrona podstawowych wolności poprzez:
 - a. wzmocnienie instytucji krajowych, m.in. poprzez współpracę międzynarodową, w celu budowania potencjału, w szczególności w krajach rozwijających się, w celu zapobiegania przemocy oraz zwalczania terroryzmu i przestępczości,
 - b. promowanie i egzekwowanie niedyskryminujących przepisów i polityk na rzecz zrównoważonego rozwoju¹⁹.

Głównym założeniem uzgodnień w ramach omawianej agendy, była nie tylko implementacja przez państwa członkowskie ONZ do krajowego porządku prawnego opracowanych rozwiązań, ale również przez partnerów strategicznych działających na płaszczyźnie ponadpaństwowej. Dostosowanie i wprowadzenie założeń globalnej polityki zrównoważonego rozwoju 2030, spoczywa zwłaszcza na organizacjach, których działalność skupia się na współpracy międzynarodowej. Należy však wskazać, że efektem finalnym winno być tożsame postrzeganie zagrożeń oraz standaryzacja przedsięwzięć na rzecz fundamentalnego elementu pokoju jakim jest sprawiedliwość²⁰.

Na bazie przedstawionego powyżej dokumentu ONZ stworzono siedem globalnych celów Interpolu (GPG)²¹. Trzeba pokreślić, że są ambitne, zaś celem nadrzędnym jest skuteczne rozwiązywanie problemów związanych z różnymi formami przestępczości oraz podniesienie poziomu bezpieczeństwa. Analiza globalnych dążeń w zakresie działań o charakterze policyjnym wskazuje, iż będą one koncentrować się na międzynarodowej współpracy organów ścigania, w zakresie zapewnienia szeroko rozumianego bezpieczeństwa m.in. poprzez wymianę informacji.

Cele te, co istotne, zostały zatwierdzone przez państwa członkowskie w 2017 r., natomiast w 2018 r., pod względem formalnym wprowadzono je w życie.

¹⁹ Rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne w dniu 25 września 2015 r. „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” (dokument A/RES/70/1), s. 29.

²⁰ S. Redo, *Priorytety agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030*, [w:] E.W. Pływaczewski, S. Redo, E. M. Guzik-Makaruk, K. Laskowska, W. Filipkowski, E. Glińska, E. Jurgielewicz-Delegacz M. Perkowska (red.) *Kryminologia. Stan i perspektywy rozwoju*, Wolters Kluwer Polska SA, Warszawa 2019, s. 884-885.

²¹ Cel nr 1 - zagrożenie terroryzmem, cel nr 2 - integralność granic na całym świecie, cel nr 3 - ochrona wrażliwych społeczności, cel nr 4 - bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni, cel nr 5 - praworządność i uczciwość, cel nr 6 - przemyt nielegalnych towarów, cel nr 7 - bezpieczeństwo środowiskowe i zrównoważony rozwój. Strona internetowa Interpolu, <https://www.interpol.int>, „Global Policing Goals” (dostęp: 14.02.2023)

Poniżej, ze względu na ramy opracowania, zostaną omówione wybrane z nich. Do działań mających charakter priorytetowy zaliczono terroryzmem, który jest aktualnie jednym z najpoważniejszych zagrożeń światowego porządku. To zagrożenie, „które nie zna granic i może wpływać na państwa i narody niezależnie od ich położenia geograficznego”²². Można go określić jako rodzaj przestępczej działalności skierowanej przede wszystkim przeciwko instytucji państwa, polegającej na wywarciu określonego wpływu poprzez zastosowanie gwałtownych, niewspółmiernych i drastycznych środków obliczone na wywołanie stanu zastraszenia u określonych osób, grup lub całego społeczeństwa, niosących najczęściej znaczną liczbę ofiar śmiertelnych²³. We współczesnym świecie niezbędne są działania zarówno na poziomie krajowym jak i międzynarodowym polegające na jego zwalczaniu, poprzez walkę z jego rozprzestrzenianiem się, co może prowadzić do radykalizacji społeczeństwa i wzmożonej rekrutacji²⁴. Charakterystyczną cechą zagrożeń terrorystycznych jest ich zmienność, a przede wszystkim dynamizm, co w konsekwencji skutkuje, że dotychczas nie wypracowano w pełni efektywnego systemu jego zwalczania. Działania terrorystów, analiza stosowanych przez nich metod, obliguje do doskonalenia procedur antyterrorystycznych, szczególnie w państwach najbardziej narażonych na ten rodzaj przemocy. Skuteczne będą tylko systemowe rozwiązania antyterrorystyczne, dostosowywane do tego, co warte podkreślenia, dynamicznie rozwijającego się zjawiska²⁵. Terroryzm obejmuje szereg złożonych zagrożeń: terroryzm w strefach konfliktów, zradykalizowanych terrorystów określanych mianem „samotne wilki” oraz ataki z użyciem materiałów chemicznych, biologicznych, radiologicznych, nuklearnych i wybuchowych²⁶.

²² M. Fałdowski, *Magneto w programie „Horyzont 2020”*, [w:] M. Fałdowski, W. Zubrzycki (red.) *System analizy i korelacji danych multimedialnych do zapobiegania przestępczości zorganizowanej i prowadzenia dochodzeń*, Instytut Wydawniczy EuroPrawo, Warszawa 2019, s. 22.

²³ Por. Art. 1. projektu Konwencji o zapobieganiu i karaniu terroryzmu z 16 listopada 1937 r. Tekst w: B. Hołyst, *Terroryzm*, t. 2, Wydaw. Prawnicze „LexisNexis”, Warszawa 2011, s. 1899-1908. W. Zubrzycki, *Tak zwany terroryzm*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji, Szczytno 2017, s. 5.

²⁴ M. Fałdowski, *Magneto...*, dz. cyt., s. 23.

²⁵ Por. Z. Skwarek, M. Fałdowski, P. Hac, *Funkcjonowanie państwa w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i w czasie wojny. Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i w czasie wojny*, Wydawnictwo Akademii Sztuki Wojennej, Warszawa 2022, s. 122-128; M. Fałdowski, *Wybrane formy doskonalenia zawodowego realizowane przez Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie w zakresie identyfikacji i zwalczania zagrożeń o charakterze terrorystycznym*, „Kwartalnik Kadry Kierowniczej Policji” 2018, nr 2; A. Furgała, D. Szlachter, A. Tulej, P. Chomentowski, *Struktura podmiotowa systemu walki z terroryzmem w Rzeczypospolitej Polskiej* [w:] W. Zubrzycki (red.), *Przeciwdziałanie zagrożeniom terrorystycznym w Polsce*, Jografika Studio Wydawnicze, Warszawa 2011, s. 99.

²⁶ Zob. szerzej: B. Hołyst, *Terroryzm*, t. 1, Wydaw. Prawnicze „LexisNexis”, Warszawa 2011; tenże: *Terroryzm*, t. 2, Warszawa 2011.

Jednymi z istotniejszych elementów skutecznego zwalczania zagrożeń o charakterze terrorystycznym jest ustalenie, a następnie zatrzymanie osób podejrzanych. Ogromną rolę w identyfikacji osoby odgrywają jej dane biometryczne, takie jak wizerunek twarzy i odciski palców. Dane biometryczne mają coraz większe znaczenie w identyfikowaniu terrorystów, uniemożliwianiu przekraczania przez nich granic, ale jednocześnie – co ważne – umożliwiają wymianę danych ze stref objętych konfliktem pomiędzy wojskiem a policją. Ponadto pozwalają na dokonanie dokładnej identyfikacji osób posługujących się fałszywą tożsamością, sprawne zlokalizowanie terrorystów oraz prowadzenie skutecznych działań nie tylko na poziomie operacyjnym, ale również i procesowym.

Dlatego m.in. został utworzony *Projekt First (Face, Imaging, Recognition, Searching and Tracking* – czyli: twarz, obrazowanie, rozpoznawanie, wyszukiwanie i śledzenie), którego założeniem jest udostępnianie zainteresowanym danych biometrycznych terrorystów oraz osób podejrzanych o taką działalność. Głównym celem projektu *First* jest ułatwienie ustalania i wykrywania terrorystów, a także podmiotów go wspierających z zastosowaniem najnowszych technologii w zakresie cyfrowego przetwarzania obrazu i rozpoznawania twarzy. Oczywiście funkcjonariusze organów ścigania muszą dysponować bezpośrednim dostępem do danych biometrycznych osób powiązanych z terroryzmem, ponieważ to właśnie ta zmienna ma główne znaczenie w skutecznym identyfikowaniu członków międzynarodowych grup terrorystycznych²⁷.

Niezwykle istotnym czynnikiem jest również sam proces szkolenia. Z tych powodów przedstawiciele organów ścigania, biorą udział w procesie edukacji obejmującym m.in. zakres korzystania ze sprzętu mobilnego w celu rejestrowania danych biometrycznych osób skazanych za przestępstwa związane z terroryzmem. Dane te są następnie gromadzone i przechowywane w bazach Interpolu²⁸. Ponadto można również przeszukiwać inne zasoby Interpolu, w szczególności w systemie rozpoznawania twarzy i bazie odcisków palców, w celu pozytywnej identyfikacji osób i ich przemieszczania się²⁹.

²⁷ Interpol prowadzi prace nad zwiększeniem liczby danych biometrycznych. Zapewnienie codziennej koordynacji wymiany informacji realizowane jest za pośrednictwem sieci I-24/7, umożliwiającej „komunikację kryminalną” z państwami nienależącymi do Unii Europejskiej i strefy Schengen.

²⁸ Są to tzw. niebieskie noty-czyli międzynarodowe alerty służące do zbierania dodatkowych informacji o tożsamości, lokalizacji lub działaniach danej osoby.

²⁹ W 2018 roku władze Iraku wykorzystały specjalistyczny sprzęt do tworzenia profili cyfrowych - składających się z danych osobowych, odcisków palców i danych twarzy - nieznanymi skazanymi terrorystami przebywającymi w więzieniu w Bagdadzie. Uzyskane profile zostały zamienione na niebieskie noty w celu uzyskania dodatkowych

Należy również zwrócić uwagę na jeszcze jeden aspekt, a mianowicie ten, iż Interpol był pierwszą organizacją międzynarodową, która opracowała i wdrożyła do użytku model (Mi-Lex) wymiany informacji pomiędzy formacjami o charakterze militarnym i pozamilitarnym. Ta innowacyjna forma „komunikacji” wojskowo-policyjnej sprawia, że dane ze stref objętych konfliktem trafiają do funkcjonariuszy organów ścigania wspierając w ten sposób proces dowodowy.

Służby wojskowe mają ponadto możliwość udostępnienia odtajnionych informacji uzyskanych z terenów objętych działaniami wojennymi odpowiednim krajowym biurom centralnym Interpolu³⁰. Następnie po przetworzeniu informacji jest ona wprowadzana do baz danych i plików analitycznych³¹. Upoważnieni użytkownicy w krajach członkowskich mogą wówczas uzyskać dostęp do informacji za pośrednictwem sieci I-24/7³². Bazy danych są zatem szczególnym elementem wzmacniającym działania antyterrorystyczne, zwłaszcza w odniesieniu do kontroli nad przemieszczaniem się osób, w stosunku do których istnieją podejrzenia o taką działalność. Dane zgromadzone przez Interpol, są w istocie największym repozytorium umożliwiającym identyfikację wskazanych osób³³.

W ramach działań na rzecz ochrony przed omawianym zjawiskiem, warto zwrócić uwagę na fakt, że skradzione lub sfałszowane dokumenty podróży są często wykorzystywane przez terrorystów po to, aby wprowadzić organy ścigania w błąd co do tożsamości, zwłaszcza w przypadku, gdy przemieszają się oni ze stref objętych konfliktami. Są to powody, dla których służby graniczne muszą kontrolować tożsamość podróżnych, sprawdzać dane paszportowe w bazie danych Interpolu zwłaszcza w aspekcie nielegalnych dokumentów podróży³⁴. Dlatego też zasoby te pełnią kluczową rolę w skutecznym zarządzaniu granicami, zawierają bowiem szczegółowe dane osobowe, także o karalność osób oraz objętych wnioskami w zakresie międzynarodowej wymiany informacji.

informacji. W efekcie doprowadziło to do zidentyfikowania trzech terrorystów różnych narodowości, którzy byli uprzednio zarejestrowani w bazach danych Interpolu.

³⁰ W odniesieniu do uwarunkowań polskiej policji taką funkcję wykonuje Biuro Międzynarodowej Współpracy Policji Komendy Głównej Policji.

³¹ Przetworzenie informacji odbywa się zgodnie z zasadami Interpolu.

³² *Interpol Global Communication System I-24/7*.

³³ Dane są zbierane z m.in. z przejść granicznych, obszarów objętych działaniami zbrojnymi czy więzień.

³⁴ Zagadnienia teoretyczne i praktyczne związane z dokumentami publicznymi na gruncie polskiego prawa zostały zaprezentowane w monografii M. Fałdowski (red.) *Bezpieczeństwo dokumentów publicznych*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji, Szczytno 2018.

Kolejną domeną walki jest kontrola przepływu środków finansowych przeznaczanych na działalność terrorystyczną, bowiem ma ona niewątpliwie znaczenie w zakresie jej ograniczenia³⁵. W rozumieniu art. 2 Międzynarodowej Konwencji o zwalczaniu finansowania terroryzmu każdy „kto jakimikolwiek środkami, bezpośrednio lub pośrednio, bezprawnie i umyślnie, udostępnia lub gromadzi fundusze z zamiarem ich wykorzystania, lub też mając świadomość, że zostaną one wykorzystane, w całości lub w części, do dokonania”³⁶ zamachu terrorystycznego popełnia przestępstwo. Oznacza to, że nawet państwo, gdzie ryzyko ataku terrorystycznego określane jest jako niskie, może być podmiotem związanym z finansowaniem terroryzmu³⁷. Źródła finansowania terroryzmu obejmują przede wszystkim oszustwa, porwania dla okupu, nadużycia w zakresie funkcjonowania stowarzyszeń i fundacji, nielegalny handel produktami m.in. ropą naftową, narkotykami, bronią, złotem, diamentami czy walutami cyfrowymi.

W ostatnich latach międzynarodowa przestępczość ekonomiczna wzrosła, osłabiając globalne systemy finansowe, hamując rozwój gospodarczy, powodując ogromne straty dla firm i osób prywatnych na całym świecie³⁸. Biorąc pod uwagę pilną potrzebę skoordynowanej reakcji międzynarodowej, Interpol uruchomił Centrum ds. Przestępczości Finansowej i Antykorupcji (IFCACC). Innowacyjny charakter tego programu rozszerzył i usprawnił dotychczasowe inicjatywy w zakresie zwalczania przestępstw ekonomicznych, nielegalnych przepływów pieniężnych i odzyskiwania mienia.

Wartym podkreślenia jest to, że Interpol utrzymuje kontakty z wieloma organami na wysokim szczeblu w celu przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu:

- Grupa Specjalna ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF), będąca międzyrządowym organem opracowującym standardy dot. zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu;
- Organy regionalne FATF odpowiedzialne za rozpowszechnianie odpowiednich rozwiązań w swoim regionie;

³⁵ Międzynarodowa Konwencja o zwalczaniu finansowania terroryzmu, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 9 grudnia 1999 r. (Dz.U. z 2004 r., Nr 263, poz. 2620).

³⁶ Tamże.

³⁷ Teoretycznie można założyć, że każde przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści materialnej może służyć do finansowania terroryzmu.

³⁸ Por.: E.W. Pływaczewski, W. Filipkowski, Z. Rau (red.), *Przestępczość w XXI wieku. Zapobieganie i zwalczanie: problemy techniczno-informatyczne*, Wolter Kluwer, Warszawa 2015; W. Filipkowski, *Przestępczość gospodarcza, [w:] Kryminologia. Stan i perspektywy...*, dz. cyt., s. 484-509.

- Grupa Egmont – czyli sieć 159 jednostek analitycznych w zakresie przepływów finansowych.

Interpol pełni również ważną rolę utylitarną, co związane jest ze współpracą pomiędzy jednostkami wywiadu finansowego (FIU), a policjami państw członkowskich w zakresie wymiany informacji i analiz.

Zorganizowane grupy przestępcze o charakterze terrorystycznym w procesie rekrutacji indoktrynują³⁹ młode osoby m.in do opuszczania swoich społeczności lokalnych na całym świecie i podróżowania do stref konfliktów, głównie do Iraku, Syrii i Libii. W ten sposób przebiega radykalizacja, która podlega ciągłej ewaluacji wraz z rozwojem współczesnej technologii informatycznej. Obecnie w tym procesie wykorzystywane są media społecznościowe oraz inne kanały informatyczne. To dzięki pośrednictwu Interpol-u policja na całym świecie zyskała możliwość udostępniania informacji i ostrzeżeń dotyczących sieci terrorystycznych. Poznanie metod działania, motywów oraz źródeł finansowania terroryzmu umożliwia identyfikację, ustalenie i zatrzymanie osób podejrzanych.

Interpol pełni rolę strategiczną bowiem wspiera kraje członkowskie w zapobieganiu, przygotowaniu i reagowaniu na atak terrorystyczny. Oznacza to wprowadzenie mechanizmów zapobiegania i reagowania koordynowanych przez odpowiednie agencje, w tym policję, służby celne, straż graniczną, wojsko, służby wywiadowcze. Działania sprowadzają się do wymiany informacji i analiz wywiadowczych, szkoleń oraz wsparcia operacyjnego.

Przestępstwa o charakterze seksualnym, w tym wykorzystywanie seksualne małoletnich, handel narządami, różne formy handlu ludźmi w tym np. praca przymusowa czy uprowadzenia stanowią obecnie zagrożenia dla najmłodszych członków społeczeństw na świecie —zwłaszcza w państwach, gdzie poziom zamożności społeczeństwa określany jest jako niski. Na ten współczesny problem zwracają uwagę nie tylko eksperci z nauk o bezpieczeństwie, ale również kryminolodzy. Możemy zaobserwować interdyscyplinarne badania naukowe dotyczące bezpieczeństwa obywateli, praw człowieka i zrównoważonego rozwoju społeczeństw⁴⁰. Z tych powodów Interpol prowadzi badania i działania na tej płaszczyźnie za pośrednictwem specjalistów ds. handlu ludźmi, którzy współpracują z krajami członkowskimi, w celu zwalczania procederu różnorodnych form ich wykorzystywania, np. w celu odnalezienia zaginionych dzieci,

³⁹ Zob. szerzej: Ż. Konstanty, A. Nowicka, *Rola dzieci w organizacjach terrorystycznych oraz konfliktach zbrojnych*, „Securo. Współczesny terroryzm” 2016, nr 3, s. 64-77.

⁴⁰ S. Redo, *Kryminologiczne aspekty zrównoważonego rozwoju społeczeństw*, [w:] *Kryminologia. Stan i perspektywy...*, dz. cyt., s. 862-910.

wydawane są żółte ostrzeżenia. Globalny zasięg i anonimowość Internetu znacznie ułatwiły dystrybucję materiałów przedstawiających pornografię dziecięcą. Przestępcy mogą nie tylko produkować i wymieniać, ale nawet reżyserować na żywo filmy przedstawiające maltretowane osoby małoletnie. Mogą również wchodzić w bezpośredni kontakt z nimi za pośrednictwem sieci społecznościowych i funkcji czatu w grach lub aplikacjach.

Do zadań priorytetowych Interpolu w omawianym zakresie należy:

- a. identyfikacja i pomoc młodym ofiarom przestępstw wykorzystywania seksualnego,
- b. blokowanie dostępu do materiałów przedstawiających wykorzystywanie seksualne małoletnich,
- c. uniemożliwianie przestępcom seksualnym podróżowanie za granicę w celu wykorzystywania małoletnich lub ucieczki przed organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości.

Identyfikacja pokrzywdzonych obejmuje przede wszystkim gruntowną analizę obrazów i filmów, co ma na celu zlokalizowanie i pomoc wykorzystywanym seksualnie. Badając zawartość cyfrową, wizualną i dźwiękową zdjęć i filmów, funkcjonariusze mogą dokonać identyfikacji miejsca lub pokrzywdzonego. Wskazówki mogą pochodzić z wielu miejsc czy obiektów i występować w różnych formach. Analizując zawartość cyfrową, wizualną i dźwiękową zdjęć oraz filmów, eksperci ds. identyfikacji mogą ustalić określone cechy, zidentyfikować pokrywające się przypadki – i co najważniejsze – połączyć wysiłki w celu zlokalizowania ofiar wykorzystywania seksualnego małoletnich⁴¹. Proces identyfikacji realizowany jest za pomocą szeregu specjalistycznych narzędzi. Priorytetowe znaczenie w tym zakresie odgrywa międzynarodowa baza danych seksualnego wykorzystywania małoletnich pełniąca funkcje wywiadowcze i śledcze. Obejmuje oprogramowanie do porównywania obrazów, które umożliwiają wyspecjalizowanym śledczym identyfikację ofiar oraz porównanie i wymianę danych dotyczących przypadków wykorzystywania seksualnego. Korzystając z oprogramowania do porównywania obrazów i filmów, funkcjonariusze są w stanie natychmiast znaleźć powiązania między pokrzywdzonymi, sprawcami i miejscami. Baza danych

⁴¹ Z raportu technicznego Interpolu opublikowanego w 2018 r. można wyprowadzić następujące ustalenia: a. im młodsza ofiara, tym poważniejsze znęcanie się; b. 84% zdjęć zawierało wyraźną aktywność seksualną; c. ponad 60% niezidentyfikowanych ofiar było w wieku przed rozpoczęciem procesu dojrzewania, w tym niemowlęta i małe dzieci; d. 65% niezidentyfikowanych ofiar to dziewczynki; e. na zdjęciach z poważnymi nadużyciami prawdopodobnie byli chłopcy; e. 92% widocznych przestępców to mężczyźni. Strona internetowa Interpolu, <https://www.interpol.int>, „Towards a Global Indicator on Unidentified Victims in Child Sexual Exploitation Material. Technical Report, (dostęp: 16.04.2021)

pozwała uniknąć powielania wysiłków i oszczędza czas, dostarczając informacji, np. czy seria obrazów została już wcześniej zaobserwowana lub zidentyfikowana w innym kraju lub czy ma podobne cechy do innych obrazów. Jest to bez wątpienia ważny aspekt użytkownikowy umożliwiający specjalistom z ponad 60 krajów wymianę informacji i udostępnianie danych praktycznie z całego świata.

Uniemożliwienie użytkownikom dostępu do witryn internetowych, przedstawiających pornografię dziecięcą stanowi część walki z tym rodzajem przestępczości. Blokada dostępu przez funkcjonariuszy jest oddziaływaniem prewencyjnym na użytkowników mogących mieć zamiar popełnienia przestępstwa, np. przeglądając lub pobierając nielegalne materiały. Aby zablokować dostęp do domen internetowych, które rozpowszechniają materiały przedstawiające seksualne wykorzystywanie młodych ofiar, policja może przekazać dostawcom usług internetowych listę domen lub adresów internetowych, które powinny zostać zablokowane. Wówczas, gdy użytkownicy będą próbować wyświetlić stronę, wówczas zostaną przekierowani na „stronę zatrzymującą” zawierającą informacje o przyczynie przekierowania, linki do przepisów, miejsca złożenia skargi itp.

Należy podkreślić, że Interpol uruchomił też pierwszą aplikację mobilną, która zapewnia dostęp do bazy danych *Interpol Stolen Works of Art*. (ID-Art.). Aplikacja pełni funkcję wspomagającą w identyfikowaniu skradzionych dóbr kultury, ograniczającą nielegalny handel oraz zwiększającą poziom odzyskiwania skradzionych przedmiotów. ID-Art może być używany przez funkcjonariuszy policji, celników, ogółu społeczeństwa, prywatnych kolekcjonerów, handlarzy dziełami sztuki, dziennikarzy, studentów lub entuzjastów sztuki. W pierwszym roku aplikacja została pobrana 25 000 razy w 170 krajach.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA

Zgodnie z art. 5 statutu Międzynarodowa Organizacja Policji Kryminalnej - Interpol obejmuje: Zgromadzenie Ogólne, Komitet Wykonawczy, Sekretariat Generalny, Krajowe Biura Interpolu, Doradców i Komisję Kontroli Kartotek.

Najwyższym organem Interpolu jest Zgromadzenie Ogólne. Jego sesje odbywają się corocznie w jednym z państw członkowskich. Do uczestnictwa w sesjach Zgromadzenia Ogólnego delegowani są funkcjonariusze reprezentujący policje państw członkowskich. Ponieważ Zgromadzenie Ogólne jest najważniejszym organem decyzyjnym, rozstrzygnięcia

podejmowane są w formie rezolucji lub zaleceń uchwalanych, co do zasady, zwykłą większością głosów, gdzie każde państwo członkowskie dysponuje jednym głosem.

Ważnym podmiotem jest Komitet Wykonawczy Interpolu, tworzony przez trzynaście osób wybieranych podczas Zgromadzenia Ogólnego. W jego skład wchodzi: Prezydent, trzech wiceprezydentów wybieranych na cztery lata oraz dziewięciu delegatów z różnych państw członkowskich, aczkolwiek ich kadencja obejmuje okres trzyletni. Posiedzenia Komitetu Wykonawczego odbywają się nie rzadziej niż raz w roku.

Przewodniczenie oraz kierowanie obradami sesji Zgromadzenia Ogólnego i Komitetu Wykonawczego należy do kompetencji Prezydenta. To Prezydent odpowiedzialny jest za nadzór nad działalnością Interpolu, w tym realizację decyzji Zgromadzenia Ogólnego i Komitetu Wykonawczego oraz współpracę z Sekretarzem Generalnym. Od momentu założenia w 1923 r. funkcje prezydenta Interpolu pełniło 25 osób reprezentujących 18 państw.

Struktura organizacyjna Interpolu opiera się na sieci Krajowych Biur Interpolu koordynowanych przez Sekretariat Generalny, odpowiedzialny za swoją działalność przed Zgromadzeniem Ogólnym i Komitetem Wykonawczym. To Sekretariat Generalny jest centralnym elementem struktury organizacyjnej jest Interpolu, jego siedzibę mieści się w Lyonie. W skład Sekretariatu Generalnego wchodzi Sekretarz Generalny oraz personel techniczny i administracyjny. Za nadzór i koordynację nad bieżącą realizacją zadań przez Sekretariat Generalny, zwłaszcza decyzji Zgromadzenia Ogólnego i Komitetu Wykonawczego, odpowiedzialny jest Sekretarz Generalny. Propozycje wyboru na to stanowisko przedkłada Komitet Wykonawczy, lecz mianowany jest on przez Zgromadzenie Ogólne na okres pięciu lat i może być ponownie wybrany tylko jeden raz.

W ramach struktury organizacyjnej Interpolu, w celu skuteczniejszej koordynacji działań, zostały utworzone biura regionalne, w Afryce, Ameryce Południowej i Centralnej oraz Azji Południowo-Wschodniej, biura łącznikowe, specjalne przedstawicielstwa Interpolu, a także Globalne Centrum Innowacji⁴².

Finansowanie Interpolu pochodzi ze składek członkowskich, z darów, zapisów, subwencji, dotacji oraz innych źródeł, po uprzednim przyjęciu lub zatwierdzeniu przez Komitet Wykonawczy.

⁴² T. Safjański, *Działania Interpolu...*, dz. cyt., s. 195.

WSPÓŁPRACA INTERPOLU

Współpraca Interpolu z ONZ ma charakter wielopłaszczyznowy. W zakresie walki z przestępczością narkotykową m.in. koncentruje się na kooperacji z Biurem ONZ ds. Narkotyków i Przestępczości (UNODC). Szeroki zakres związany z wymianą informacji, wsparciem dochodzeniowym i operacyjnym nie dotyczy tylko handlu narkotykami, ale także terroryzmu, handlu ludźmi, przemytu migrantów, broni palnej, cyberprzestępczości oraz bezpieczeństwa środowiska. W ramach wspólnego projektu CRIMJUST mającego na celu identyfikację i rozbięcie zorganizowanych grup przestępczych, realizowane są działania związane z zebraniem dowodów umożliwiającymi skazanie sprawców. Podobnie projekt komunikacji lotniczej AIRCOP realizowany przez UNODC, Światową Organizację Celną i Interpol wzmacnia możliwości międzynarodowych portów lotniczych w Afryce, Ameryce Łacińskiej i Bliskim Wschodzie dotyczące ujawniania narkotyków i innych towarów nielegalnego pochodzenia oraz - co istotne - ustalania przestępców.

Interpol angażuje się we współpracę z innymi organizacjami, np. pod patronatem Międzynarodowego Konsorcjum ds. Zwalczania Przestępczości Dzikiej Przyrody (*International Consortium on Combating Wildlife Crime* - ICCWC) organizacje członkowskie, w tym: CITES⁴³, UNODC, Bank Światowy i Światowa Organizacja Celna (WCO) zapewniają skoordynowane wsparcie w zwalczaniu przestępstw przeciwko środowisku naturalnemu.

Interpol współdziała z Wydziałem Policji ONZ i jego Zespołem ds. przestępczości zorganizowanej. Głównym celem jest umożliwienie misjom terenowym ONZ niesienie skutecznej pomocy i przeciwdziałanie międzynarodowym zagrożeniom takim jak: przestępczość zorganizowana, korupcja czy ekstremizm. Kooperacja zapewniania również wsparcie policji i organom ścigania w sytuacjach pokonfliktowych, w ściganiu handlu ludźmi, bronią palną i nielegalną eksploatacją zasobów naturalnych⁴⁴. Wspólne działania z jednostkami ONZ dotyczą wielu projektów i obszarów, w tym inicjatyw mających za zadanie zwiększenie dostępu do baz danych Interpolu. Niezależnie od wymienionych organizacji ONZ, Interpol

⁴³ (*Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna*) - Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem. Międzynarodowe porozumienie, którego celem jest zapewnienie, aby handel okazami dzikich zwierząt i roślin nie zagrażał przetrwaniu gatunku. Strona internetowa CITES, <https://cites.org/eng>, „Co to jest CITES” (dostęp: 14.02.2023)

⁴⁴ Strona internetowa Policji ONZ, <https://police.un.org>, „Serious and organized crime,” (dostęp: 14.02.2023)

współpracuje w zwalczaniu określonych rodzajów przestępstw z innymi organizacjami mającymi regionalny lub uniwersalny charakter. Są to:

- Departament Operacji Pokojowych Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNDPO),
- Biuro Narodów Zjednoczonych ds. Rozbrojenia (UNODA),
- Departament Bezpieczeństwa i Ochrony Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNDSS),
- Program Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska (UNEP),
- Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO),
- Komitet Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych powołany na mocy rezolucji 1540 (2004),
- Biuro Służb Nadzoru Wewnętrznego Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNOIOS),
- Departament Narodów Zjednoczonych ds. Politycznych i Budowania Pokoju (UNDP),
- Biuro Narodów Zjednoczonych ds. Zwalczania Terroryzmu (UNOCT) i jego Centrum ds. Zwalczania Terroryzmu (UNCCT),
- Dyrekcja Wykonawcza Komitetu ds. Zwalczania Terroryzmu Rady Bezpieczeństwa (CTED),
- Międzyregionalny Instytut Badań nad Przestępczością i Sprawiedliwością ONZ (UNICRI),
- Organizacja Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO) ⁴⁵.

W przypadku współdziałania Interpolu w zwalczaniu poszczególnych przestępstw z wyspecjalizowanymi agencjami Unii Europejskiej (UE) możemy mówić o komplementarności. Pozwala to na uniknięcie powielania czynności i umożliwia szybszą realizację. Do podmiotów współpracujących należy zaliczyć:

- Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania Europol – porozumienie z 5 listopada 2001 r. obejmuje płaszczyznę współpracy w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej poprzez wymianę informacji operacyjnych, strategiczne i techniczne, koordynacja działań m.in szkoleniowych i badań naukowych oraz delegowanie oficerów łącznikowych.
- Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w sprawach karnych Eurojust – płaszczyzna współpracy dotyczy państw trzecich wówczas, gdy przestępstwo wykracza poza granice Unii Europejskiej,

⁴⁵ Por. B. Hołyst, *Policja...*, dz. cyt., s. 1184-1185; Strona internetowa Interpolu, <https://www.interpol.int>, „International organization partners” (dostęp: 14.02.2023)

- Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej Frontex - płaszczyzna dotyczy współpracy przestępczości transgranicznej, fałszowanie dokumentów i tożsamości,
- Agencja Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania CEPOL – płaszczyzna współpracy: koordynacja kształcenia i szkolenia dla funkcjonariuszy,
- Agencją ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi - EU-LISA – płaszczyzna współpracy: wykorzystanie nowoczesnych technologii informatycznych

Współpraca obejmuje również instytucje UE: Parlament Europejski (Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych), Radę Europejską (Stały Komitet ds. Współpracy Operacyjnej w zakresie Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Grupę Roboczą ds. Egzekwowania Prawa, Komitet Strategiczny ds. Imigracji, Granic i Azylu), Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (Oddział Planowania i Prowadzenia Operacji Cywilnych, Dyrekcję ds. Zarządzania Kryzysowego i Planowania) oraz Komisję Europejską (KE). W ramach współpracy z KE wspólne przedsięwzięcia realizowane są z:

- Dyrekcją Generalną ds. Migracji i Spraw Wewnętrznych – płaszczyzna współpracy: zabezpieczenie granic w celu przeciwdziałaniu terroryzmowi i przestępczości zorganizowanej, w tym handlu ludźmi,
- Dyrekcją Generalną ds. Sprawiedliwości i Konsumentów – płaszczyzna współpracy: wymiar sprawiedliwości, prawa konsumentów i równości płci,
- Dyrekcją Generalną ds. Współpracy Międzynarodowej i Rozwoju,
- Dyrekcją Generalną ds. Polityki Sąsiedztwa i Negocjacji w sprawie rozszerzenia.

W 2016 r. Interpol otworzył w Addis Abebie w Etiopii Biuro Specjalnego Przedstawiciela przy Unii Afrykańskiej. Biuro jest punktem łącznikowym między Sekretariatem Generalnym a Komisją Unii Afrykańskiej. Obszary będące przedmiotem współpracy skupiają się na działaniach antyterrorystycznych, handlu ludźmi oraz pornografią dziecięcą.

PODSUMOWANIE

Analizując zakres realizowanych zadań przez Interpol związanych z wymianą informacji, z perspektywy Agendy 2030, należy podkreślić, iż jest to organizacja odgrywająca ważną rolę w walce z globalnymi zagrożeniami przestępczymi takimi jak np. terroryzm, przestępczość zorganizowana, handel ludźmi, cyberprzestępczość. Natomiast osiągnięcie sprioryteżowanego celu 16 Agendy 2030, uzależnione jest od wieloaspektowych skoordynowanych przedsięwzięć

policyjnych zwłaszcza o charakterze operacyjnym, gdzie dostęp do danych policyjnych ma fundamentalne znaczenie.

Bezpieczeństwo stanowi wyzwanie, które wymaga coraz to bardziej ambitnego, można powiedzieć holistycznego podejścia. Kierunkowe przedsięwzięcia muszą uwzględniać potrzeby różnych użytkowników, w tym władz państwowych i międzynarodowych, w celu uwzględnienia zachodzących zmian w przestępczości. Interpol jest właśnie tą organizacją, która w sposób aktywny reaguje na procesy związane z ewolucją zjawisk przestępczych (rodzajów, form, struktur i dynamiki) poprzez określanie perspektywicznych przedsięwzięć⁴⁶. Interdyscyplinarne podejście do wyzwań będących priorytetowymi dla pokoju, sprawiedliwości oraz skutecznych i odpowiedzialnych instytucji przesądza o autorytecie tej organizacji. Znaczenie Interpolu wynika również z faktu, że umożliwia on lub uzupełnia policyjną współpracę nawet wówczas, gdy brak jest porozumień pomiędzy państwami, pełni istotną rolę w międzynarodowym zwalczaniu przestępczości mimo zmieniającego się otoczenia zewnętrznego.

BIBLIOGRAFIA

REFERENCES LIST

PIŚMIENNICTWO

LITERATURE

- Berkowski J., Osobowe środki pracy operacyjnej – dokumentowanie, wynagradzanie, nadzór przełożonego, [w:] M. Fałdowski, Z. Mikołajczyk, M. Zubańska (red.) Systemowe ujęcie bezpieczeństwa wewnętrznego, t. 2, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji, Szczytno 2019.
- Fałdowski M. (red.), Bezpieczeństwo dokumentów publicznych, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji, Szczytno 2018.
- Fałdowski M., Selected issues of police practice in the area of internal security, „Scientific Journal of the Military University of Land Forces” 2022, nr 1.
- Fałdowski M., Współczesny wymiar bezpieczeństwa, „Zeszyty Naukowe SGSP” 2018, nr 66.
- Fałdowski M., Bezpieczeństwo publiczne w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa-wybrane aspekty prawne, [w:] W. Kitler, P. Hac (red.) Funkcjonowanie państwa w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny, Wydawnictwo Akademii Sztuki Wojennej, Warszawa 2022.

⁴⁶ Przedsięwzięcia strategiczne na lata 2022-2025 składają się z 4 celów strategicznych i odpowiadających im 17 celów szczegółowych. Zob. szerzej: Strona internetowa Interpolu, <https://www.interpol.int>, „Strategic Framework 2022-2025” (dostęp: 13.02.2023)

- Fałdowski M., Magneto w programie „Horyzont 2020”, [w:] M. Fałdowski, W. Zubrzycki (red.) System analizy i korelacji danych multimedialnych do zapobiegania przestępczości zorganizowanej i prowadzenia dochodzeń, Instytut Wydawniczy EuroPrawo, Warszawa 2019.
- Fałdowski M., Wybrane formy doskonalenia zawodowego realizowane przez Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie w zakresie identyfikacji i zwalczania zagrożeń o charakterze terrorystycznym, „Kwartalnik Kadry Kierowniczej Policji” 2018, nr 2.
- Fałdowski M., *Międzynarodowa Organizacja Policji Kryminalnych - Interpol w zwalczaniu wybranych zagrożeń XXI w.*, „Wiedza Obronna” 2023, (T. 282), nr 1.
- Fehler W., *Informacja*, [w:] W. Fehler (red.) *Leksykon bezpieczeństwa informacyjnego*, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Siedlce 2023.
- Filipkowski W., Mądrzejowski W. (red.) Biały wywiad. Otwarte źródła informacji-wokół teorii i praktyki, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2012.
- Filipkowski W., *Przestępczość gospodarcza*, [w:] E.W. Pływaczewski, S. Redo, E. M. Guzik-Makaruk, K. Laskowska, W. Filipkowski, E. Glińska, E. Jurgielewicz-Delegacz M. Perkowska (red.) *Kryminologia. Stan i perspektywy rozwoju*, Wolters Kluwer Polska SA, Warszawa 2019.
- Furgała A., Szlachter D., Tulej A., Chomentowski P., *Struktura podmiotowa systemu walki z terroryzmem w Rzeczypospolitej Polskiej*, [w:] W. Zubrzycki (red.), *Przeciwdziałanie zagrożeniom terrorystycznym w Polsce*, Jografika Studio Wydawnicze, Warszawa 2011.
- Hotyst B., *Policja na świecie*, LexisNexis Polska, Warszawa 2013.
- Hotyst B., *Terroryzm*, t. 1, Wydaw. Prawnicze „LexisNexis”, Warszawa 2011.
- Hotyst B., *Terroryzm*, t. 2, Wydaw. Prawnicze „LexisNexis”, Warszawa 2011.
- Konstanty Ż., Nowicka A., *Rola dzieci w organizacjach terrorystycznych oraz konfliktach zbrojnych*, „Securo. Współczesny terroryzm” 2016, nr 3.
- Pływaczewski E.W., Filipkowski W., Rau Z. (red.), *Przestępczość w XXI wieku. Zapobieganie i zwalczanie: problemy techniczno-informatyczne*, Wolter Kluwer, Warszawa 2015.
- Redo S., *Kryminologiczne aspekty zrównoważonego rozwoju społeczeństw*, [w:] E.W. Pływaczewski, S. Redo, E. M. Guzik-Makaruk, K. Laskowska, W. Filipkowski, E. Glińska, E. Jurgielewicz-Delegacz M. Perkowska (red.) *Kryminologia. Stan i perspektywy rozwoju*, Wolters Kluwer Polska SA, Warszawa 2019.
- Redo S., *Priorytety agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030*, [w:] E.W. Pływaczewski, S. Redo, E. M. Guzik-Makaruk, K. Laskowska, W. Filipkowski, E. Glińska, E. Jurgielewicz-Delegacz M. Perkowska (red.) *Kryminologia. Stan i perspektywy rozwoju*, Wolters Kluwer Polska SA, Warszawa 2019.
- Safjański T., *Prawne, organizacyjne i techniczne uwarunkowania udziału Polski we współpracy międzynarodowej w ramach Interpolu*, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2016, nr 14, <https://www.abw.gov.pl> (dostęp: 28.02.2024)
- Safjański T., *Działania Interpolu – charakter prawny, systematyka oraz próba oceny skuteczności*, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2020, nr 23, <https://www.abw.gov.pl> (dostęp: 28.02.2024)

Skwarek Z., Fałdowski M., Hac P., Funkcjonowanie państwa w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i w czasie wojny. Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i w czasie wojny, Wydawnictwo Akademii Sztuki Wojennej, Warszawa 2022.

Zubrzycki W., Tak zwany terroryzm, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji, Szczytno 2017.

Informacja, [w:] *Encyklopedia zarządzania*, <https://mfiles.pl/pl/index.php> (dostęp: 14.11.2022)

Strona internetowa CITES, <https://cites.org/eng>, „Co to jest CITES” (dostęp: 14.02.2023)

Strona internetowa Interpolu, <https://www.interpol.int>, „Strategic Framework 2022-2025” (dostęp: 13.02.2023)

Strona internetowa Interpolu, <https://www.interpol.int>, „Global Policing Goals” (dostęp: 14.02.2023)

Strona internetowa Interpolu, <https://www.interpol.int>, „International organization partners” (dostęp: 14.02.2023)

Strona internetowa Interpolu, <https://www.interpol.int>, „Kluczowe daty” (dostęp: 28.02.2024)

Strona internetowa Policji ONZ, <https://police.un.org>, „Serious and organized crime,” (dostęp: 14.02.2023)

Strona internetowa *Sustainable Development Goals*, <https://www.un.org/sustainabledevelopment>, „Agenda Zrównoważonego Rozwoju”, (dostęp: 14.11.2022)

Strona internetowa UNIC WARSAW. Ośrodka Informacji, ONZ w Warszawie, <https://www.unic.un.org.pl>, „Szczyt Zrównoważonego Rozwoju Nowy Jork, 25 – 27 września 2015 r.” (dostęp: 27.02.2024)

ŹRÓDŁA SOURCES

Międzynarodowa Konwencja o zwalczaniu finansowania terroryzmu, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 9 grudnia 1999 r. (Dz.U. z 2004 r., Nr 263, poz. 2620).

Projekt Konwencji o zapobieganiu i karaniu terroryzmu z 16 listopada 1937 r. [w:] B. Hołyst, *Terroryzm*, t. 2, LexisNexis Polska, Warszawa 2011.

Rezolucja Zgromadzenie Ogólne w dniu 25 września 2015 r. „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” (dokument A/RES/70/1).

Statut Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej - Interpol, przyjęty w Wiedniu dnia 13 czerwca 1956 r. (Dz.U. 2015 poz. 1758).

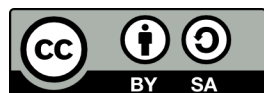
Strona internetowa Interpolu, <https://www.interpol.int>, „Towards a Global Indicator on Unidentified Victims in Child Sexual Exploitation Material. Technical Report”, (dostęp: 16.04.2021)

Strona internetowa Sejmu, <https://orka.sejm.gov.pl>, „Ustawa z dnia o ratyfikacji Statutu Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej – Interpol, przyjętego w Wiedniu dnia 13 czerwca 1956 r.” (dostęp: 28.02.2024)

Zarządzenie nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 kwietnia 2016 r. w sprawie regulaminu Komendy Głównej Policji (Dz. Urz. KGP 2016.13).

Copyright (c) 2019 Imię i Nazwisko autora artykułu

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.